linna, koggoni teise nimmega, ehhitada, kus mitte Judarahwa hingegi ei tohtind sees ellada. — Keiser Konstantin, kes essimenne olli Roma wallitsejattest ristiusko wastowõtmas, ja temma emma Helena laskšid, pissut ennam kui 300 aastat pärrast Kristust, Jerusalemmas mitto ristiusso kirrikut ehhitada ja paggana usso jäljed sutumaks sealt kautada. — Kui Romariik kahte riki lahkus, jäi Judama ja temma pealin Kreka keisride jauks, kes Konstantinopoli linnas asset ollid, mis nüüd Turgi keisride pessalin on. Aastal 636 woitis Arabia keiser Omar linna ennese alla, ja Arabia rahwa käest sai wimaks wallitsus Turgide kätte. Aastal 1099 seadsid ristirahwas, kes arwamatta sure wäe hulgaga keikist ristirahwa madest Judama peäle langesid, et pühha maad ja linna jälle kätte sada, Jerusalemma ja muist Judamale ühhe ristirahwa kunningriki, kellele turgid jälle aastal 1187 otsa teggiwad, ning on sest aiast lin ja Ma turgi rigi külge jänud.

Mis sest aulikkust linnast, mis nenda käest kätte werend, nüüd on sanud? Kus on temma endine illo ja au, kus se rahwa hulk, mis seal sees ellas? Kus need tuhhande tuhhanded, mis wanna seädusse päiwil pasa pühhiks senna koguside? Polle nüüd endise surusse egga au warjogi ennam tunda! Enne kui Titus linna ärrahäwwitas, olli ta hopis surem, nenda et poolteist tundi ärrakullus, linna ümber käies; nüüd polle ennam tarwis kui agga poolt tundi. Siis ta olli perrekas ja olli seal ennam kui sadda tuhhat hinge sees ellamas; nüüd ennam ei loeta, kui waewalt 30 tuhhat; 13 tuhhat ristlinnimest, mitmet ussoseltsi, nisamma paljo turgirahwast ja nelli tuhhat judi.

Ni paljo kui sedda linna weel on ollemas, on ta nelja mäe jalla al ja nende ümber seismas, kellest Sioni ja Moria mäggi piibli luggial teatawad on. Linna ümber polle ennamiste muud, kui üks tühhi paljas kolle koht, kus ei olle puid egga innimeste ello asset nähha. Krunt ehk Ma, kus lin peäl seisab, on kõrgem kui linna ümberkaudne Ma, mis kolmelt polelt otsego üks ainus suur org on. Hommiko pool linna on Josawiti org, kust Kidroni jõggi läbbijoseb, wahhet kinnitades Sioni- ning öllimäe wahhel. Loune ja õhto pool on Innoni- ja Kihhoni orrud linna ümber; pohja pool lähhäb se mäelaggi, kus lin peäl seisab, eddasi, ja annab ühte teiste mäggedega, mis seäl tagga on. —

Wannal aial olli lin täis suri uhkid ehhitussi, kelle wõigad laggund mürid weelgi mitmes kohhas nähha on; nüüd honed on ennamiste alwad, liwakiwwist ehhitud, alluminne kord aknata. Keigeuhkem ehhitus tahhab nüüd se suur turgiusso pühha kod-